

før af retsplejelovens § 41 kun de dokumenter (udover retsbøgerne), som retten fortsat besidder. Aktindsigt i de øvrige dokumenter gives af anklagemyndigheden efter reglerne i forvaltningsloven.

Udvalget anfører, det formentlig ikke forekommer i praksis, at fogedretterne nægter parter aktindsigt i en fogedsags dokumenter m.v. med henvisning til retsplejelovens § 41, stk. 2. Det samme gælder formentlig i skifteretterne, for så vidt angår konkurser, betalingsstandsninger og gældssaneringsager.

Massemedierne og andre.

Ud over sagens parter kan også andre, som har en retlig interesse heri, få aktindsigt i de dokumenter, som er blevet fremlagt i retten, og i retsbøgerne, jf. retsplejelovens § 41, stk. 1. I straffesager kan der dog først gives aktindsigt, når sagen er endt. Der er mulighed for at nægte aktindsigt i særlige tilfælde, navnlig hvis det må frygtes, at udskriften vil blive brugt på retsstridig måde, jf. retsplejelovens § 41, stk. 2, som er omtalt ovenfor.

I retspraksis er den omstændighed, at en dom har offentlig interesse, for journalisters vedkommende i visse tilfælde blevet sidestillet med retlig interesse, jf. betænkningen side 72-74.

Når journalister får aktindsigt, sker det i praksis oftest ved, at journalisten får mulighed for at læse dommen m.v. på dommerkontoret. Nogle retter lader fremmødte journalister gennemlæse anklageskriftet umiddelbart før eller ved begyndelsen af retsmødet. I sager af betydelig offentlig interesse sker det, at retterne producerer domsudskrifter i et større oplag.

Det er fast antaget i retspraksis, at pressen ikke har en sådan retlig interesse i en skyldners begæring om konkurs, akkordforhandling, anmeldelse af betalingsstandsning eller ansøgning om gældssanering, at journalister kan få oplysning herom ved at henvende sig til skifteretten.

4.2. Lovforslagets indhold.

Massemediernes almindelige interesse i sager, der behandles ved domstolene, kan efter retspraksis ikke betegnes som en retlig interesse som nævnt i retsplejelovens § 41. I praksis giver mange retter dog medierne aktindsigt i videre omfang, end det følger af loven.

Under hensyn til den vigtige samfundsmæssige funktion, som den offentlige omtale af retssager har, finder udvalget, at pressens arbejde med retssagerne bør lettes, hvis det ikke strider mod andre væsentlige interesser, herunder hensynet til privatlivets fred og til

retshåndhævelsens effektivitet. En meget vidtgående adgang til aktindsigt vil dog medføre væsentlige praktiske vanskeligheder med at afgrænse det materiale, som af hensyn til efterforskningen eller privatlivets fred ikke kan offentliggøres.

Udvalget finder på den anførte baggrund, at pressen bør have adgang til aktindsigt i videre omfang, end det følger af retsplejelovens § 41, og at dette bør finde udtryk i loven. Der bør endvidere ikke være noget til hinder for, at nogle retter som hidtil har »husaftaler« med journalister, der dagligt beskæftiger sig med retsstoffet, om aktindsigt i videre omfang end efter de foreslåede regler.

Udvalget finder, at de nærmere regler om pressens aktindsigt bør være forskellige alt efter, om der er tale om straffesager eller civile sager.

Der henvises til betænkningen side 79-80.

4.2.1. Aktindsigt i straffesager.

Efter lovforslaget vil retslisterne fremover skulle udformes således, at de kort oplyser, hvad sagerne drejer sig om, jf. pkt. 3 ovenfor. Dette er dog efter udvalgets opfattelse ikke tilstrækkeligt til, at pressen alene på grundlag heraf kan forhåndsomtale sagen forsvareligt eller kan vurdere, om sagen i øvrigt bør refereres.

Udvalget anfører, at de dokumenter, som i straffesager særligt kan være interessante for pressen *før domsforhandlingen*, er anklageskriftet, retsmødebegæringen (forhørsbegæringen) og allerede foreliggende retsbogsudskrifter.

Efter udvalgets opfattelse er anklageskrifter og retsmødebegæringer den bedste introduktion til en straffesag. Heri findes en beskrivelse af forbrydelsen samt den sigtedes eller tiltaltes navn, adresse og cpr-nummer. Udvalget foreslår på den baggrund, at journalister forud for domsforhandlingen skal have mulighed for at læse og eventuelt få kopi af disse dokumenter. Udvalget finder, at det bør være en forudsætning, at den sigtede eller tiltalte forinden selv er gjort bekendt med sigtelsen/tiltalen, og at han - medmindre beskikkelse af en forsvarer i det pågældende tilfælde er obligatorisk - har haft lejlighed til at tage stilling til, om han ønsker at få beskikket en forsvarer. Tiltalte bør også have haft lejlighed til at tale med forsvareren og f.eks. tage stilling til, om der skal fremsættes begæring om navneforbud.

Udvalget foreslår, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, på hvilket tidspunkt udlevering eller gennemsyn af anklageskriftet eller retsmødebegæringen kan ske.